

ingen Maade erkjende. — Maaske jeg tør tilføie en Bemærkning for Oplysnings Styld. Det siges ikke saa sjældent, at afsøde Oberst Tscherning vilde gaa den af de Herrer anbefalede Vej; men tillad mig at bemærke, at jeg ikke tror at feile, naar jeg siger, at Tscherning da har betragtet Sagen saaledes som jeg idag har omtalt den, nemlig som en Opdragelsesanstalt for vore unge Mænd, hvormod han ikke hovedsagelig har haft for Øie, at de skulde gaa i Krig: (Berg: Na!). Sa, det erede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds siger „Na“, men jeg antager endnu, at jeg ikke feiler heri; jeg er temmelig vis paa, at min Opfattelse er den rigtige.

Thomsen: Det er med en vis Betænk- lighed, jeg har begjæret Ordet her i denne Sag; thi det høie Thing vil jo allerede fra tidligere Leiligheder være sat istand til at kjende, min Anskuelse om Forsvarsvæsenet, og da jeg ikke er støttet ved den vægtige Stilling, som et stærkt Parti giver, har jeg ikke nogen særlig Forventning eller Forhaabning om, at mine Ord nu skulde have større Vægt og Indflydelse. Jeg har imidlertid den Fornemmelse, at der vilde være noget vist Unaturligt for mig i, om jeg taug ved Behandlingen af en Sag, der i den Grad ligger mig paa Hjerte som den nærværende, af en Sag, til hvilken jeg tidligere har haft Leilighed til at staa i et virksomt Forhold. Jeg skal derfor fremsætte nogle enkelte Bemærkninger og bede det høie Things erede Medlemmer at ville skjænke dem velvillig Opmærksomhed.

Der har i denne Diskussion været inddraget to Hovedmomenter. Det ene er selve det Lovforslag om en Hærorde, som her foreligger idag til 1ste Behandling; det andet er Spørgsmaalet om, hvorvidt man bør afvæie et saadant Spørgsmaal alene eller sammen med andre, eller kort sagt om man ikke først burde behandle en samlet Plan for Landets Forsvar. For mit Vedkommende ville de erede Herrer jo vide, at jeg gaar ud fra den Hovedanskuelse, at det er en Pligt, som man har ligeoverfor Hæren, ligeoverfor Flaaden, ligeoverfor hele Folket og ligeoverfor hele Landet, at man bestemmer klarer sig, hvad Maalet egentlig skal være for vort Forsvarsvæsen, og at man desuden gaar videre; idet man undersøger, hvilke Midler der behøves for at naae dette Maal, undersøger, hvilke Penge og personlige Offre der behøves for at tilvejebringe disse Midler, og at man dernæst ogsaa undersøger, om man har Raad til at give disse Penge og bringe disse Offre. Først naar man har undersøgt det, kan man tage en fuldgyldig Bestemmelse om, hvilket Maal man vil sætte for sit Forsvar. Det kan være, at man kommer til den Erkjendelse, at man ikke kan sætte saa stort et Maal, som man ønskede; men det er bedre, at man med Bevidsthed sætter sig et rin-

gere Maal, end gaar en Vej, som kun er Halvbedens og som let fører til Skuffelse. Jeg har om alle disse Punkter dannet mig en bestemt Anskuelse. Jeg forlanger ikke, at min Anskuelse uden videre skal blive betragtet som den bedste, men indtil jeg bliver overbevist om, at en anden er bedre, er jeg nødsaget til for mit Vedkommende at fastholde den. Besvarelsen af det første Punkt, hvad Maalet for vort Forsvars Ordning bør være, hænger nøie sammen med en almindelig Betragtning om, hvad der overhovedet maa betragtes som et politisk Hovedmaal for os. Jeg sætter det som et saadant, jeg sætter det som et af de største Hovedmaal, hvortil vi bør stræbe hen, at vi for enhver Pris søge at undgaa at komme i Krig. Det er en Udtalelse, der maaske kan lyde underlig fra en Mand's Side, der tidligere har staaet som Forsvarsminister her i Salen, men det er den samme Uttring, som jeg før har fremsat mange Gange for Dem, og jeg gjentager den nu atter. Jeg skal sige de Herrer, hvorfor jeg er kommen til den Anskuelse. Naar jeg ser tilbage paa vort Lands Historie, ser jeg, at det altid er gaaet tilbage i ydre Storhed. Jeg ser, at vi have mistet de skaanste Provindser, at vi have mistet Norge, at vi have mistet Lauenborg og Holsten, ja vi have endog mistet Slesvig. Vort Land, mine Herrer! er nu saa lille, at vi ikke kunne taale at miste Mere! Miste vi blot en lille Smule mere, ere vi paa Veien til at ophøre at være til, og derfor bliver efter min Opfattelse enhver Krig, der kommer over os, en Kamp for vor Eksistens, og det er en saadan, jeg tror, det gjælder for os om af aleryderste Gyne at undgaa. Men naar jeg betragter det som et af Landets Hovedmaal, maa jeg sige til mig selv, at derover ere vi ikke alene Herrer, om dette Maal kan naaes, men det afhænger ogsaa af Andre. Men vi kunne gjøre Meget for at naae dette Maal, og vi bør gjøre det, som vi kunne, for at stræbe hen til at naae det. Det ene Middel, vi i den Anledning kunne anvende, det er til enhver Tid at føre en god, forstandig, forsonlig og ikke udfordrende Politik ud ad til, at vise os i alle Henseender som et beskedent Fredensfolk; det andet Middel dertil er at gjøre vort Forsvarsvæsen saa defensivt stærkt, at der ikke kan rettes noget egentligt bødbringende Slag mod os, uden at der skal være overvundet saa store Vanskeligheder, at det bliver lidet sandsynligt, at man vil forsøge derpaa. Jeg beklager, at vi ikke ere istand til at stille vort militære Formaal større, jeg tror det ikke, men jeg tror ogsaa, det er et tilstrækkeligt stort Formaal. Jeg antager, at Alle ere enige om det første, at vi bør føre en bescheiden, fredelig og nabovenlig Politik, og jeg tør forvente, at ogsaa Overveieisen vil føre dem hen til, at den anden Side af Sagen, den militære, ikke bør forsømmes. Jeg veed meget godt, at der er mange erede Medlemmer,